

Örjan Wallert

Z-CURVED CIRKUITZ-

Intervju med Örjan Wallert, Stockholm den 27 februari 2012 av Anders Olofsson.

Vad får vi se den här gången när du ställer ut på ID:I?

Det är femte gången jag ställer ut på galleriet, tror jag. De senaste gångerna har jag gjort saker som byggts på material jag redan haft omkring mig, och som jag modifierat. Ofta har det handlat om olika slags bilder och möbelfragment. Möbler är ju avsedda att vara i rum, och det är därför ganska enkelt att arbeta med sådana föremål. Men den här gången har jag en idé om att använda andra föremål vars funktion inte direkt har med rum och rumslighet att göra.

Det låter som om du gjort ett medvetet val?

Sedan några år har jag velat utöka mitt register vad gäller föremål, så att det inte bara omfattar det som har med hemmet att och den fysiska närmiljön att göra. Men då tvingas man arbeta med andra skalor som inte är lika lätta att handskas med i ett mindre och avgränsat rum. Mina arbeten har ofta kretsats kring rum och bilder eller kring objekts relation till rummet. De relationerna blir svårare att utforska när man inte använder objekt som naturligt finns i rummet.

Tidigare har du jobbat i större sammanhang, och nu ska du anpassa dig till ett rätt så begränsat utrymme. Hur känns det?

Jag har i och för sig alltid jobbat med visionen av ett större rum, och sedan har jag anpassat mig efter vilket utrymme jag haft till förfogande. Så det är ingen okänd process för mig. Nyligen har jag också arbetat med ett webbtv-projekt, på FolkTV.se, där jag gjort en hel del video som utgår från en uppbyggd scen med människor och föremål. Det är ett helt annat förhållningssätt än att exempelvis skapa installationer.

Många kanske skulle säga att en del av dina tidigare verk kan liknas vid små scenografier?

Ja, det ligger nog för mig. Men konst är trots allt något annat än scenografi. Scenografin är avsedd att ses på ett visst avstånd, utan samma krav på tingets närvaro som ett konstverk.

Och framför allt är väl scenografin bärare av en text?

Jag har nyligen läst vad Boris Groys skriver om installationer. Till skillnad mot en konventionell utställning, som uppfattas som en ansamling konstföremål vid sidan av varandra i ett neutralt, allmänt utställningsrum där betraktaren ser verken utifrån, träder betraktaren av en installation kroppsligen in i konstnärens simulerade privata rum. Groys betecknar också installationen som något ytterst materiellt, därför att den är rumslig – och rumsnärvaro är den mest allmänna definitionen av materialitet, trots att installationen som konst inte definieras utifrån sin specifika konstnärliga materialanvändning. Rumsnärvaron ger upphov till olika typer av gemenskaper. Är man många i en installation ingår man i en community, ungefär som på en konsert. Men på konserten är publikens uppmärksamhet riktad, vilket den inte är i en installation.

I installationen kan man ju heller inte styra publikens reaktioner? För det går ju att hitta olika vägar in i verket?

Varje betraktare kan finna sin egen upplevelse. I webb-tv-projektet har jag byggt upp en miljö i min

ateljé där artister agerar, och det har varit intressant att se hur de fungerar. I den miljön skapas en annan samhörighet än den man kan få i en studio, tror jag. Man kanske kan tala om en slags kreativ hemkänsla, och den verkar deltagarna ha gillat.

Så i utställningen blir det inga statiska bilder?

Jodå, och så blir det några videos. Jag kommer från en praktik som bygger på statiska bilder och ljud. Det var spännande att jobba med kontrasten mellan ljudet och de statiska bilderna, men i och med att jag började med video blev jag tvungen att förhålla mig annorlunda. Det blev naturligt att utgå från och arbeta med själva ljudspåret på videorna.

De flesta är ju vana vid att uppleva ljud och rörlig bild. Men här verkar det i stället uppstå ett gap mellan de två storheterna.

Ett annat problem är att det är svårt att använda färg i samband med statiska bilder och ljud. Både färger och ljud är så emotionellt laddade, så för mig blev svartvitt en naturlig skala. Men efter tre utställningar kändes det svartvita tråkigt. Jag är ju målare från början. I och med att jag åter tog in färgen blev det en självklar konsekvens att i stället för det rena ljudet jobba med videons ljudspår. Förr var mina bilder ganska luftiga och strama, och inte så fysiskt närvarande utan förnimbara med andra sinnen. Nu har jag börjat i en annan ände, med framför allt en bild som är ganska stum, statisk och materiell. Som är svår att skilja från ett föremål.

Det finns ju en speciell måleritradition där bilderna blir objekt, men där risken också är uppenbar att lättheten i bilderna går förlorad.

Jag är medveten om det, och eftersom jag gärna vill jobba med föremål också, kan det ibland bli vanskligt att veta var man skall dra gränsen.

Genom att du utgår från ett flertal olika element i utställningen kan du ju experimentera, flytta runt dem och prova ut hur de förhåller sig till varandra.

Så fungerar det hela tiden för mig, jag provar ut olika lösningar i tanken. Men när jag väl börjar placera ut föremålen går jag på något slags undermedvetet formspråk.

Men du kommer hela tiden tillbaka till vissa val?

Jag är ju rätt så geometrisk av mig, men jag är fördenskull inte plangeometrisk utan arbetar med en illusion av tredimensionalitet. Det finns vissa former som jag gillar speciellt mycket, som de runda och mjuka, de slutna formerna med dess dynamik. Vilket gör att jag skiljer mig från konkretisterna. Annars är det effektivt att ställa plana ytor mot varandra. Men det är glappet mellan verklighet och förnimmelsen av verklighet som är central för mig. Jag har ju tidigare målat figurativt, och blandat det abstrakta med det figurativa. Därför känns det kul att komma tillbaka till figurationen igen.

Då blir ju utställningen också ett sätt för dig att reflektera över din egen bakgrundshistoria?

Jag är från en konstnärssläkt, så jag är uppvuxen med bilder. Men jag har också försökt att utforska gränsområdet mellan figuration och abstraktion, glappet som finns mellan dem. Det är rätt svårt. Det är ett område av konsten som jag tycker inte är särskilt väl kartlagt.

Det är ju sådana lite otydliga områden som väcker intresse?

Det stämmer. Ibland sägs det att allt är gjort i konsten, men det håller jag inte med om. Det finns

tillräckligt många vita fläckar på kartan som lockar. Boris Groys skriver att all konst är misslyckad design, och han utgår då från de ryska futuristerna och Malevitj, som konstruerade ett geometriskt bildspråk. Men deras efterföljare har huvudsakligen sysslat med ett plangeometriskt språk, den rena ytan. Då missar man att det faktiskt finns andra strategier också. Vasarely är ett exempel, men det finns inte många bra sådana. En konst där illusionen av rummet i det plana mediet står i fokus. Tyvärr blir resultatet ofta lite tråkigt, ungefär som ordlekar eller korsord. Alltför konstruerat, helt enkelt.

Något av det roligaste med dina utställningar genom åren har varit att man aldrig på förhand kunnat lista ut vad man skall få se. Man träder in ett utrymme där inget är självklart, och så får man skapa sig en egen väg.

Jag tycker om att ge öppningar för flera olika läsarter i en utställning. I en tidigare utställning, en konceptuell utställning m färg, gjorde jag verk där vart och ett av dem var målade med en enda färg. Sedan försåg jag dem med små skyltar, som man lätt kunde plocka bort. Man kunde själv välja om man ville ha ett konceptuellt eller ett sublimt verk. Friheten från kontexten, den tror jag nämligen inte riktigt på.